

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор Одеського
державного університету
внутрішніх справ
доктор юридичних наук, професор
полковник поліції

Максим КОРНІЄНКО

« 15 » 05 2026 р.

ВИСНОВОК

Одеського державного університету внутрішніх справ щодо дисертації Явтушенка Андрія Михайловича на тему: «Кримінально-виконавчі засади забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 26 «Цивільна безпека» за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність»

ВИТЯГ

з протоколу засідання кафедри кримінально-правових дисциплін інституту права та безпеки Одеського державного університету внутрішніх справ МВС України №14 від 13 травня 2026 року щодо проведення публічної презентації та обговорення наукових результатів дисертаційного дослідження аспіранта відділу аспірантури (ад'юнктури) та докторантури Одеського державного університету внутрішніх справ Явтушенка Андрія Михайловича на тему: «Кримінально-виконавчі засади забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 26 «Цивільна безпека» за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність»

Головуючий: т.в.о. завідувача кафедри кандидат юридичних наук, доцент Наталія Проданець

Секретар: лаборант кафедри Пантелєєва Дар'я.

Присутні:

Балобанова Дар'я, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри;
Беніцький Андрій, кандидат юридичних наук, професор, професор кафедри;
Меркулова Валентина, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри;
Мандриченко Жанна, кандидат юридичних наук, професор, професор кафедри;
Смоков Сергій, кандидат юридичних наук, професор, професор кафедри;
Шкута Олег, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри;
Денисова Аліна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри;

Горбаньов Ігор, кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри;
 Мельнікова Олена, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри;
 Резніченко Ганна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри;
 Комісарчук Руслан, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри;
 Федоров Ігор, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри;
 Матвеевський Олег, старший викладач кафедри;
 Саїнчин Сергій, кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри;
 Яцковина Віталій, кандидат юридичних наук, доцент, старший викладач кафедри;
 Стоянов Костянтин, доктор філософії, викладач кафедри;
 Снітніков Дмитро, викладач кафедри;
 Меснянкін Марина, викладач кафедри;
 Цимар Євгенія, викладач кафедри;
 Білак Наталя, доктор юридичних наук, викладач кафедри.

Запрошені:

Конопельський Віктор, завідувач кафедри кримінального права та кримінології Одеського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;

Дришлюк Володимир, директор інституту права та безпеки Одеського державного університету внутрішніх справ, к.ю.н., доцент.

підполковник поліції Медведенко Надія, кандидат юридичних наук, доцент, старший науковий співробітник відділення організації наукової роботи відділу організації наукової діяльності.

Порядок денний:

1. Про розгляд кафедрою дисертаційного дослідження аспіранта відділу аспірантури (ад'юнктури) та докторантури ОДУВС Явтушенка Андрія Михайловича, яке подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» за темою: «Кримінально-виконавчі засади забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі».

Т.в.о. завідувача кафедри Проданець Наталія, повідомила, що головуєчим засідання пропонується обрати професора кафедри, заступника начальника відділу- завідувача відділення організації наукової роботи Одеського державного університету внутрішніх справ Шкуту Олега.

За -18, проти-0, утримались – 1 (Шкута Олег).

Головуючий засідання Шкута Олег повідомив, що на розгляд та обговорення кафедрою виноситься дисертаційне дослідження на здобуття наукового ступеня доктора філософії аспіранта відділу аспірантури (ад'юнктури) та докторантури ОДУВС Явтушенка Андрія за темою: «Кримінально-виконавчі засади забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі», за спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність».

Було зазначено короткі відомості про здобувача: Явтушенко Андрій, народився 12 січня 1973 року. У 1996 році закінчив Харківський автомобільно-

дорожній технічний університет, а у 2016 році — Харківський національний університет внутрішніх справ за спеціальністю «Правознавство», здобувши кваліфікацію магістра.

Трудову діяльність розпочав у 1997 році на посаді майстра цеху УВП-12 УМВС України в Харківській області. Надалі проходив службу у Диканівській виправній колонії №12, де послідовно обіймав посади начальника загону, інспектора та старшого інспектора відділу нагляду і безпеки.

Протягом 2003–2009 років працював на керівних посадах у Качанівській та Диканівській виправних колоніях, очолюючи відділи нагляду та безпеки. У 2009 році обійняв посаду заступника начальника Диканівської виправної колонії №12 з виробництва, а згодом був призначений директором підприємства установи.

У 2011 році працював начальником відділу інтендантського та господарського забезпечення Курязької виховної колонії. З 2012 року продовжив службу в системі Державної кримінально-виконавчої служби України на посадах заступника начальника Дружелюбівського виправного центру №1 та Кам'янської виправної колонії №101 у Запорізькій області. Упродовж 2014–2020 років очолював Качанівську виправну колонію №54 та арештний дім.

У 2020 році призначений заступником начальника Південного міжрегіонального управління з питань виконання кримінальних покарань Міністерства юстиції України з питань стратегічного розвитку. У період з 2021 по 2025 рік працював начальником Управління забезпечення діяльності у південному регіоні Департаменту з питань виконання кримінальних покарань. Із січня 2025 року і до теперішнього часу обіймає посаду проректора Пенітенціарна академія України. Науковим керівником є Конопельський Віктор Ярославович, доктор юридичних наук, професор.

Здобувач Явтушенко Андрій виступив з викладенням основного змісту дисертаційного дослідження. Було зазначено на актуальності удосконалення кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, як одного з важливих елементів протидії рецидивній злочинності в Україні. Здобувачем у роботі виявлено основні проблеми правового регулювання та практичної реалізації адміністративного нагляду, а також запропоновано напрями вдосконалення взаємодії органів виконання покарань і Національної поліції, зокрема шляхом розроблення відповідних законодавчих та нормативно-правових змін.

Головуючий засідання Шкута Олег запропонував перейти до обговорення кафедру дисертаційного дослідження.

Професор кафедри Балобанова Дар'я поставила здобувачеві питання щодо розглянутого у дисертаційному дослідженні адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі в окремих зарубіжних країнах, а саме досвід якої країни може бути запозичено для України. Відповідаючи на поставлене питання, здобувач Явтушенко Андрій повідомив, що залежно від системи права та джерел законодавства у кожній із проаналізованих держав існують власні особливості забезпечення адміністративного нагляду, окремі елементи яких можуть бути використані в Україні для удосконалення відповідного правового

механізму. Зокрема, позитивним для запозичення є досвід США та Великої Британії, де одним із видів пенітенціарного контролю за особами, звільненими з місць позбавлення волі, є електронний моніторинг. Було зазначено, що у США щорічно понад 150 тисяч осіб підпадають під дію «електронного нагляду», при цьому понад 40 тисяч осіб перебувають під цілодобовим контролем. Крім того, здобувач звернув увагу на те, що особливістю електронного моніторингу у США та Великій Британії є обов'язкова наявність у піднаглядної особи індивідуального мобільного телефону та постійного місця проживання.

Професор кафедри Меркулова Валентина зазначила, що з моменту прийняття Закону України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі» у 1994 році, державна політика з питань запобігання та протидії залишалась майже незмінною, та поставила здобувачеві питання які зміни в умовах правового режиму воєнного стану вбачаються за доцільне. На поставлене питання здобувач відповів, підкресливши доцільність розширення переліку осіб, до яких може застосовуватись адміністративний нагляд, зокрема за рахунок осіб, які вчинили шпигунство, займаються колабораційною діяльністю, вчиняють кримінальні правопорушення у складі організованих груп чи злочинних організацій, а також осіб, які здійснюють злочинний вплив або перебувають у статусі суб'єкта підвищеного злочинного впливу, у тому числі у статусі «вора в законі». На думку здобувача, в умовах воєнного стану держава об'єктивно потребує посилення механізмів запобігання повторній злочинності, у тому числі шляхом удосконалення інституту адміністративного нагляду.

Професор кафедри Горбаньов Ігор поставив здобувачеві питання щодо класифікації міжнародно-правових актів, які регулюють кримінально-виконавчі засади забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі. Відповідаючи на поставлене питання, здобувач Явтушенко Андрій зазначив, що такі міжнародно-правові акти можна поділити на три групи: акти загального характеру у сфері прав людини; міжгалузеві акти, що регулюють поведінку із засудженими та діяльність правоохоронних органів; а також спеціальні міжнародно-правові акти, які безпосередньо стосуються адміністративного нагляду та виконання кримінальних вироків. До останньої групи, зокрема, належать Європейська конвенція про міжнародну дійсність кримінальних вироків та Конвенція про передачу засуджених осіб.

Доцент кафедри Резніченко Ганна поставила здобувачеві питання щодо причин і умов, які знижують ефективність застосування адміністративного нагляду до осіб після їх звільнення з виправних колоній. Здобувач зазначив, що основними причинами є наявність правових прогалин і колізій у законодавстві, а також недоліки практичної реалізації принципів кримінально-виконавчого права. Зокрема, було наголошено на недостатній реалізації принципу участі громадськості у процесі виконання покарань та встановлення адміністративного нагляду, а також принципу взаємної відповідальності держави і засудженого, що негативно впливає на ефективність застосування цього виду державного примусу.

Головуючий засідання Шкута Олег виступив з підтримкою дисертаційного дослідження, зазначивши високий рівень теоретичних знань здобувача, що

підкріплюються практичним досвідом, та надав слово науковому керівнику Конопельському Віктору.

Науковий керівник Конопельський Віктор зазначив, що у виконанні дисертаційного дослідження здобувач продемонстрував уміння здійснювати науковий пошук, аргументовано аналізувати джерела, застосовувати сучасні методи дослідження та формулювати обґрунтовані висновки. Дисертація відповідає вимогам, установленим до кваліфікаційних наукових праць. Рекомендації та зауваження рецензентів взято до уваги. Достовірність основних положень та результатів дисертаційного дослідження доведено використанням апробаційних методів математичного аналізу та обробки статистичних даних.

Підсумовуючи вищевикладене, головуєчий засідання Шкута Олег запропонував винести на голосування кафедри затвердження висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертаційного дослідження Явтушенка Андрія за темою: «Кримінально-виконавчі засади забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі».

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Попова Костянтина Олександровича за темою: «Доказування у кримінальних провадженнях, щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Обґрунтування вибору теми дослідження. Як свідчить практика, однією з ключових проблем сьогодення в Україні є щорічний високий рівень рецидивної злочинності (ст. 34 КК). При цьому відкрита військова агресія російської федерації проти нашої держави, яка розпочалась 24 лютого 2022 року та триває по даний час, не тільки поглибила рівень зазначеної проблематики, але й обумовила необхідність по-новому підійти до її вирішення з урахуванням існуючих нормативно-правових можливостей і ресурсів, спрямованих на запобігання рецидивних злочинних проявів й з боку осіб, звільнених з місць позбавлення волі. Так, якщо у 2013 році (першому звітному періоді після вступу у дію нового КПК) було зареєстровано 62 тис. 625 рецидивних злочинів (29,3% у загальній структурі вчинених кримінальних правопорушень), а у 2022 році – 31 тис. 499 таких суспільно небезпечних діянь (22,7% у структурі злочинності), то у 2023 році – 45 тис. 702 рецидивних кримінальних правопорушень (22,9% у структурі всієї злочинності). Аналогічні кількісно-якісні показники і тенденції мали місце і у 2024 році.

Як показують результати наукових досліджень, серед низки детермінант, які сприяють вчиненню рецидивних злочинів, особливе місце займають запобіжні заходи, що стосуються встановлення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі. При цьому їх застосування до засуджених також має негативні тенденції до погіршення загального стану зазначеної

діяльності, особливо на рівні кримінально-виконавчих засад. Так, не дивлячись на те, що щорічно на профілактичних обліках Національної поліції України перебуває майже 6 тис. осіб, щодо яких судами встановлений адміністративний нагляд, тільки щодо 81% осіб, які звільнялись з місць позбавлення волі та за формальними ознаками підпадали під дію відповідного законодавчого акту з цих питань, застосовано зазначений вид державного примусу. І ця тенденція є незмінною з 1995 року (часу першого звітного періоду після прийняття Закону України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі»).

Крім цього, ускладнює вказану проблему й той факт, що останнім часом на законодавчому рівні в Україні закріплені нові суб'єкти кримінальних правопорушень (так звані колаборанти (ст. 111-1 КК) та пособники державі агресору (ст. 111-2 КК), а також особи, які перешкоджають законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань (ст. 114-1 КК)) та такі суб'єкти кримінальних правопорушень, як і особи, які здійснюють злочинний вплив, або перебувають у статусі підвищеного злочинного впливу, у тому числі у статусі «вора в законі» (ст. ст. 255 – 255-3 КК) які у ході відбування кримінальних покарань не тільки ускладнюють реалізацію визначеного у законі порядку їх виконання та відбування, але й постійно вчиняють спроби щодо дезорганізації роботи адміністрації УВП.

Отже, в наявності складна прикладна проблема, яка має бути вирішена і на науковому рівні, особливо в контексті забезпечення кримінально-виконавчих засад встановлення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі та необхідності розширення його об'єктів з урахуванням підвищеної суспільної небезпеки зазначених вище категорій засуджених, які тримаються в кримінально-виконавчих установах закритого типу.

Результати вивчення наукової літератури показали, що вказаною проблематикою у різні часи незалежності України займалися як фахівці адміністративного права, так і учені спеціальності 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право. Зокрема, відповідно теоретико-прикладні засади з питань забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, створили такі учені спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право, як: О. Ф. Андрійко, О. Б. Агурєєва, Є. Ю. Бараш, В. М. Білик, А. П. Головін, С. К. Гречанюк, В. О. Зарасенко, Ф. О. Іерусалімова, О. М. Капля, Т. О. Коломоєць, А. Т. Колізюк, В. Ю. Кривенда, О. О. Кулешов, О. М. Литвинов, М. В. Лошицький, І. В. Мельник, Ю. С. Назар, О. В. Негодченко, Є. Б. Ольховський, Н. Г. Павленко, В. О. Продаєвич, С. М. Радзівон, К. М. Рудой, О. В. Ряшко, А. В. Серєєв, В. О. Січкач, М. О. Тучак, О. І. Ульянов, В. П. Чабан, Х. П. Ярмачі та ін. Натомість, серед науковців кримінально-правового спрямування аналогічною дослідницькою діяльністю займаються наступні із них, а саме: І. Г. Богатирьов, В. В. Василевич, В. О. Гаценюк, В. В. Голіна, Б. М. Головін, О. М. Джу́жа, А. П. Закалюк, М. М. Ключєв, О. Г. Колб, Ю. Ю. Коломоєць, В. Я. Конопельський, І. М. Копотун, І. В. Красницький, О. М. Литвак, С. Ю. Лукашевич, А. А. Митрофанов, О. М. Неживець, Ю. В. Орел, В. І. Осадчий, Н. М. Пісоцька, О. І. Плужнік, М. В. Романов, А. В.

Савченко, А. Х. Степанюк, О. М. Тарасенко, В. І. Терентьєв, Ю. А. Чеботарьов, Є. В. Шевченко, О. І. Шинальський, Т. А. Шулежко, С. І. Халимон, І. С. Яковець та ін.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано відповідно до Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони на 2023-2027 роки, схваленої Указом Президента України від 11 травня 2023 року № 273/2023; Національної стратегії з прав людини, затвердженої Указом Президента України від 24 березня 2021 року № 119/2021; Концепції реформування (розвитку) пенітенціарної системи України, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2017 року № 654-р та Стратегії реформування пенітенціарної системи на період до 2026 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2022 року № 1153-р, а також відповідних планів Кабінету Міністрів України щодо забезпечення реалізації зазначених державних програм. Тема дисертації затверджена Вченою радою Одеського державного університету внутрішніх справ (протокол № 2 від 26 вересня 2023).

Мета і завдання дослідження. Метою даного дослідження є розробка науково обґрунтованих заходів, спрямованих на удосконалення доктринальних, нормативно-правових і прикладних кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, шляхом усунення існуючих правових прогалин і колізій, а також з урахуванням позитивної зарубіжної практики і міжнародно-правових підходів з означеної проблематики дослідження.

Для досягнення вказаної мети поставлено такі *завдання*:

- визначити стан і методологію досліджень питань, що стосуються змісту кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі;
- з'ясувати зміст і сутність поняття «кримінально-виконавчі засади забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі»;
- встановити сутність і змістовні елементи міжнародно-правових актів з питань реалізації кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі;
- визначити нормативно-правову природу кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі;
- здійснити аналіз принципів реалізації кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі;
- встановити сучасний стан і тенденції реалізації кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі;
- з'ясувати зміст сучасної політики у сфері запобігання та протидії злочинності в Україні та її вплив на формування кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі;

- сформулювати головні напрями удосконалення взаємодії органів та установ виконання покарань з питань, що стосуються кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі;

- визначити сутність, зміст і особливості громадського контролю у правовому механізмі реалізації кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі.

Об'єктом дослідження суспільні відносини, що виникають у зв'язку з реалізацією кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі.

Предметом дослідження кримінально-виконавчі засади забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі.

Методом дослідження Методи дослідження репрезентовано системою загальнонаукових і спеціально-наукових методів, які обрано відповідно до теми цієї дисертації. При цьому методологічну основу зазначеної наукової розробки становить діалектичний метод, за допомогою якого здійснено з'ясування сутності та змісту, а також оцінювання сучасного стану і тенденцій реалізації кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі (усі розділи дисертації). У свою чергу, методи аналізу та синтезу дали можливість визначити стан і методологію дослідження питань, що стосуються змісту кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі (підрозділ 1.1.); а за допомогою формально-логічного та догматичного методів з'ясовано зміст і сутність поняття «кримінально-виконавчі засади забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі» (підрозділ 1.2.); порівняльно-правового методу – встановлено сутність і змістовні елементи міжнародно-правових актів з питань реалізації кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі (підрозділ 1.3.); історико-правового методу – визначено нормативно-правову природу кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі (підрозділ 2.1.); системно-структурного методу – з'ясовано зміст і сутність принципів реалізації кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі (підрозділ 2.2.); методу екстраполяції – встановлено сучасний стан і тенденції реалізації кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі (підрозділ 2.3.); методу абстрагування – з'ясовано зміст сучасної політики у сфері запобігання та протидії злочинності в Україні та її вплив на формування кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі (підрозділ 3.1.); метод моделювання – сформульовано головні напрями удосконалення взаємодії органів та установ виконання покарань з питань, що стосуються кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі (підрозділ 3.2.); метод

соціального натуралізму – визначено сутність, зміст і особливості громадського контролю у правовому механізмі реалізації кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі (підрозділ 3.3.).

Крім цього, за допомогою статистичних методів доведена необхідність удосконалення правового механізму з питань, що стосуються предмета даного дослідження (вступ та всі підрозділи дисертації), а соціологічні методи застосовані з метою вивчення думок різних респондентів (персоналу органів та установ виконання покарань; працівників Національної поліції України та студентів (курсантів) юридичного профілю) з означеної тематики дослідження, а також для здійснення узагальнення інших зібраних емпіричних та статистичних офіційних відомостей (усі розділи дисертації). Емпіричну базу даної наукової розробки становлять відомості офіційної державної статистики; Єдиного реєстру досудових розслідувань; Єдиного державного реєстру судових рішень; офіційна інформація Міністерства юстиції України та Міністерства внутрішніх справ України; Офісу Генерального прокурора; архівні матеріали ДКВС України за 1995-2025 роки про стан і тенденції реалізації кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, а також результати анонімного опитування 876 осіб з числа персоналу органів та установ виконання покарань та стільки ж респондентів, які проходили службу в органах Національної поліції та навчалися у вищих навчальних закладах, включаючи й систему МВС України, за спеціальністю 081 «Право» та 262 «Правоохоронна діяльність» (всього до вказаного виду дослідження було залучено 2628 осіб у 9 областях нашої держави та матеріали вивчення 237 кримінальних проваджень і адміністративних деліктів з означеної тематики наукового пошуку).

Наукова новизна одержаних результатів полягає в комплексному дослідженні сучасних проблем, що пов'язані зі змістом кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, та розробці науково обґрунтованих концептуальних заходів, спрямованих на удосконалення правового механізму і підвищення ефективності кримінально-виконавчої та запобіжної діяльності з означеної тематики наукового пошуку.

У роботі сформовано низку положень, висновків і рекомендацій, що мають важливе теоретичне і практичне значення. Зокрема:

вперше:

- на теоретичному рівні з'ясовано зміст і сутність поняття «кримінально виконавчі засади забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі», а також виведено його авторський варіант, під яким слід розуміти такий визначений на законодавчому та іншому нормативно-правовому рівні вид діяльності правоохоронних органів та установ виконання покарань, який пов'язаний зі створенням (гарантуванням) належних умов для виконання органами Національної поліції України спільно з іншими суб'єктами, залученими до цього процесу, рішень суддів щодо встановлення для певних категорій осіб, які звільняються з кримінально-виконавчих установ закритого типу і слідчих

ізоляторів, даного виду державного примусу та відповідних правообмежень, а також для ефективного контролю за їх поведінкою з метою запобігання вчиненню ними нових кримінальних правопорушень.

- розроблені головні напрями удосконалення взаємодії органів та установ виконання покарань з питань, що стосуються кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, які у виді проекту Закону України та порівняльної таблиці до нього спрямовані для використання у відповідних Комітетах Верховної Ради України (вих. № 2205-1 від 16.07.2024);

- доведено, що громадський контроль має стати ключовим і невід'ємним елементом у змісті правового механізму реалізації кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, що обумовлено як сучасними реформами у сфері виконання покарань і пробації України, так і принципами даного виду суспільно-державної діяльності, що визначені у чинному законодавстві України та загальноновизнаних нормах міжнародного права, які стали частиною національної правової системи нашої держави;

- обґрунтовано науковий підхід, відповідно до якого слід якісно видозмінити зміст сучасної політики у сфері запобігання та протидії злочинності в Україні, що дасть можливість підвищити рівень її впливу на формування кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, а також доведено у зв'язку з цим необхідність доповнення визначеного у законі переліку об'єктів даного державного примусу такими категоріями засуджених до позбавлення волі, що мають підвищену суспільну небезпеку та які відбувають покарання за вчинення кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України (ст. 111 КК); колабораційну діяльність (ст. 111-1 вказаного Кодексу); пособництва державі-агресору (ст. 111-2); шпигунства (ст. 114); перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань (ст. 114-2)), а також засуджених за кримінальні правопорушення проти громадської безпеки (щодо особи, яка здійснює злочинний вплив або є особою, яка перебуває у статусі суб'єкта підвищеного злочинного впливу, у тому числі у статусі «вора в законі» (ст. ст. 255- 255-3 КК)), та засуджених за вчинення кримінальних правопорушень у складі організованих груп або злочинних організацій (ст. 28 КК);

удосконалено:

- теоретико-прикладні підходи, що стосуються принципів реалізації кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, та доведено у зв'язку з цим, що вони мають здійснюватись на практиці не тільки з урахуванням загально правових (конституційних), але й міжгалузевих та галузевих (кримінально-виконавчого та адміністративного права) принципів діяльності відповідних суб'єктів даного виду суспільних відносин, а також запропоновано доповнити закріпити у Законі України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі» принципи законності та справедливості, оскільки це є об'єктивно обґрунтованою

необхідністю сьогодення (як у контексті сучасних в умовах війни потенційних і реальних загроз, що посягають на об'єкти національної безпеки, серед яких чільне місце займає процес виконання – відбування покарань) та існуючими у сфері виконання покарань і пробації проблемами;

- доктринальні підходи, що пов'язані з визначенням нормативно-правової природи кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, а саме: доведено, що у вказаній галузі суспільної діяльності пріоритетними мають бути законодавчі, а не відомчі нормативно-правові акти, що логічно витікає зі змісту положень Конституції України (ст. ст. 8, 19, 63, 92), а також обґрунтована у зв'язку з цим необхідність доповнення Закону України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі» положенням про те, що у випадках, передбачених у законі, перелік об'єктів адміністративного нагляду може бути розширений (звужений) з урахуванням суспільної небезпеки засуджених, які звільняються з кримінально-виконавчих установ закритого типу;

- позиції науковців щодо сутності, ролі та місця міжнародно-правових актів з питань реалізації кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, та їх співвідношення з національними правовими джерелами, як це передбачено чинним законодавством України, а також доведена необхідність доповнення Закон України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі» положеннями, що стосуються законодавства з питань даного виду державного примусу;

набули подальшого розвитку:

- теоретичні підходи щодо стану та методології дослідження питань, які стосуються змісту кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, а саме – доведено, що методи і прийоми наукового пошуку з означеної проблематики носять специфічний характер та є особливими з огляду існуючих на практиці перешкод, правових прогалин і колізій, а також особливостей кримінально-виконавчих правовідносин та режиму відбування покарання засудженими у кримінально виконавчих установах закритого типу;

- теоретико-прикладні оцінки учених щодо виміру сучасного стану і тенденцій реалізації кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, а саме – доведено, що її критеріями мають виступати не тільки і не стільки показники кримінально-виконавчої, але й запобіжної та координаційної діяльності суб'єктів даного виду суспільних відносин, а також існуючі у науці та на практиці підходи щодо детермінант, які сприяють розвитку негативних тенденцій у сфері виконання покарань і пробації, та встановлено зв'язок між прорахунками у вказаній практиці і запобіганням вчиненню рецидивних кримінальних правопорушень.

Практичне значення отриманих результатів полягає у тому, що положення даної дисертації мають як теоретичне, так і практичне значення, і використовуються у різних сферах суспільної діяльності, зокрема у:

- загальнонауковій діяльності – з метою удосконалення кримінально виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі (листи відповідних Комітетів Верховної Ради України від 16.07.2024 № 2205-1; від 01.08.2024 № 04-27/12-2024; від 14.11.2024 № 04-27/12-2024/252839; від 14.11.2024 № 04-27/12-2024/252836); (акт впровадження в наукову діяльність Одеського державного університету внутрішніх справ від 02 лютого 2026 року);

- правоохоронній діяльності – для підвищення рівня ефективності кримінально-виконавчої та запобіжної діяльності, а також взаємодії суб'єктів реалізації адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі;

- освітній процес – для удосконалення процедури викладання та навчально методологічної бази таких навчальних дисциплін, як «Кримінально-виконавче право України» та «Адміністративне право України» (акт впровадження в освітній процес Одеського державного університету внутрішніх справ від 02 лютого 2026 року).

Апробація матеріалів дисертації. Основні результати дослідження оприлюднені на наукових і науково-практичних, включаючи міжнародні, конференціях та круглих столах, основними з яких є такі: «Кримінологічна теорія і практика: досвід, проблеми сьогодення та шляхи їх вирішення» (Київ, 2 листоп. 2023 р.); «Пенітенціарна система у глобальному вимірі» (Київ, 3 листопада 2023 р.); «Наука і вища освіта» (Запоріжжя, 8 листопада 2023 р.); «Актуальні проблеми кримінального права» (Київ, 23 листоп. 2023 р.); «Кримінально-правові, кримінологічні та кримінально-виконавчі заходи попередження злочинності» (Одеса, 24 листоп 2023 р.); «Війна в Україні: зроблені висновки та незасвоєні уроки» (Львів, 22–23 лютого 2024 р.); «Актуальні проблеми правоохоронної діяльності в умовах воєнного стану» (Хмельницький, 14 березня 2024 р.); «Роль та місце правоохоронних органів у розбудові демократичної правової держави» (Одеса, 29 березня 2024 р.); «Актуальні питання кримінально-правової кваліфікації, документування та розслідування колабораціонізму в період воєнного стану» (Одеса, 09 серпня 2024 р.); «Пенітенціарна система: історія, сучасність, майбутнє» (м. Чернігів, 13 вересня 2024 р.); «Кримінально-правові, кримінологічні та кримінально виконавчі заходи попередження злочинності в період воєнного стану» (Одеса, 29 листоп. 2024 р.);

Публікації. Основні положення дисертації відображено в 16 публікаціях, з яких: 5 - це статті у наукових фахових виданнях України; 11- тези матеріалів Всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференцій і круглих столів.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОЮБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Конопельський В.Я., Явтушенко А.М. Соціально-правова природа адміністративного нагляду та особливості його реалізації в умовах воєнного стану в Україні. Юридичний науковий електронний журнал. № 1. 2024. С.530 532.

2. Явтушенко А.М. Чому за злочинними «авторитетами» державі слід встановлювати адміністративний нагляд. Південноукраїнський правничий часопис. № 1. 2024. С.168-171.

3. Явтушенко А.М. Члени організованих злочинних угруповань – потенційні об'єкти адміністративного нагляду в Україні. Юридичний бюлетень. № 32. 2024. С. 108-113.

4. Явтушенко А.М. Про соціально-правову природу адміністративного нагляду в Україні та необхідність розширення його об'єктів в умовах воєнного стану. Аналітичне порівняльне правознавство. Випуск 3, 2024. С. 502-505.

5. Явтушенко А.М. Вплив правових прогалин і колізій на ефективність застосування адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі. Південноукраїнський правничий часопис. № 3. 2024. С.65-68.

які засвідчують апробацію дисертації:

6. Явтушенко А.М. Новий погляд на об'єкти адміністративного нагляду сучасних умовах України. Кримінологічна теорія і практика: досвід, проблеми сьогодення та шляхи їх вирішення [Текст] : матеріали міжвідом. наук.-практ. круглого столу (Київ, 2 листоп. 2023 р.) / [редкол.: В. В. Черней, С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський та ін.]. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2023. С. 131-132.

7. Явтушенко А.М. Кримінально-правові аспекти забезпечення здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі. Актуальні проблеми кримінального права [Текст] : матеріали XII Всеукр. наук.-теорет. конф., присвяч. пам'яті проф. П. П. Михайленка (Київ, 23 листоп. 2023 р.) / [редкол.: В. В. Черней, С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський та ін.]. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2023. С. 469-470.

8. Конопельський В.Я., Явтушенко А.М. Адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі, потребує удосконалення у контексті протидії так званим «злодіям у законі». Пенітенціарна система у глобальному вимірі: Матеріали III Міжнародного пенітенціарного форуму, м. Київ, 3 листопада 2023 р. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2023. С. 179-180.

9. Конопельський В.Я., Явтушенко А.М. Деякі актуальні питання здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з кримінально виконавчих установ закритого типу. Кримінально-правові, кримінологічні та кримінально-виконавчі заходи попередження злочинності: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. 24 лист. 2023 р. Одеса : ОДУВС, 2023. С. 92-93.

10. Явтушенко А.М. Сучасні погляди на об'єкти адміністративного нагляду в умовах воєнного стану. Актуальні проблеми правоохоронної діяльності в умовах воєнного стану: тези II Всеукраїнської науково-практичної конференції (Хмельницький. 14 березня 2024 року). Хмельницький : Видавництво НАДПСУ. 2024. С. 448-450.

11. Явтушенко А. М., Про необхідність встановлення адміністративного нагляду за членами організованих злочинних угруповань в Україні. Роль та місце правоохоронних органів у розбудові демократичної правової держави: матеріали XVI міжнар. наук.-практ. Інтернет конф., м. Одеса, 29 березня 2024 р. Одеса: ОДУВС, 2024. С. 279-281.

12. Явтушенко А.М. Вплив явищ колабораціонізму на ефективність реалізації на практиці в Україні такого державного примусу, як адміністративний нагляд. Актуальні питання кримінально-правової кваліфікації, документування та розслідування колабораціонізму в період воєнного стану: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Одеса, 09 серпня 2024 р. Одеса: ОДУВС, 2024. С. 174-175.

13. Явтушенко А.М. Злочинні авторитети як потенційні об'єкти адміністративного нагляду. Наука і вища освіта : тези доповідей XXXII Міжнар. наук. конф. здобувачів вищої освіти і молодих учених, м. Запоріжжя, 8 листопада 2023 р. Класичний приватний університет. Запоріжжя : КПУ, 2023. Т. 2. С. 88.

14. Явтушенко А.М. Про необхідність здійснення адміністративного нагляду за «злочинними авторитетами» в Україні в умовах воєнного стану. Війна в Україні: зроблені висновки та незасвоєні уроки : збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції (22–23 лютого 2024 року) / упор. У. О. Цмоць. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. С. 1068-1070.

15. Явтушенко А.М. Чому засуджені, які були членами злочинних угруповань, мають бути об'єктами адміністративного нагляду в Україні? Пенітенціарна система: історія, сучасність, майбутнє : матеріали наукових читань пам'яті генерал-полковника внутрішньої служби Штанька Івана Васильовича (м. Чернігів, 13 вересня 2024 р.) / голов. ред. В. Ф. Пузирний ; Пенітенціарна академія України. Чернігів : ПАУ, 2024. С. 137-139.

16. Явтушенко А.М. Вплив і роль адміністративного нагляду на стан і рівень рецидивної злочинності в умовах воєнного стану в Україні. Кримінально-правові, кримінологічні та кримінально-виконавчі заходи попередження злочинності в період воєнного стану: матеріали Всеукраїнської наук.-прак. конф. 29 лист. 2024 р. Одеса : ОДУВС, 2024. С. 100-101.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана грамотною мовою, з правильним вживанням юридичної та спеціальної термінології. Стиль викладення матеріалів дослідження, наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечують легкість і доступність їх сприйняття. Порухення академічної доброчесності відсутні.

У результаті публічної презентації наукових результатів дисертації Попова К.О. і повноти публікації основних результатів дослідження,-

УХВАЛИЛИ:

1. Інформацію взяти до відома.

2. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Явтушенка Андрія Михайловича за темою: «Кримінально-виконавчі засади забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі» поданої на здобуття ступеня доктора філософії з метою надання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

3. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Явтушенка

Андрія Михайловича за темою: «Кримінально-виконавчі засади забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі» відповідає спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261, Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

4. Рекомендувати дисертацію Явтушенка Андрія Михайловича за темою: «Кримінально-виконавчі засади забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі» до Вченої ради для захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність».

Головуючий на засіданні
професор кафедри
кримінально-правових дисциплін,
заступник начальника відділу –завідувач відділення
організації наукової роботи
Одеського державного університету
внутрішніх справ
доктор юридичних наук, професор

Олег ШКУТА